

## LJUDONOSTALGIČNA KNJIGA O NAMA

Za većinu ljudi, život je danas teži i nepodnošljiviji nego što je bio ranije. Ne toliko zbog uvezene kapitalističke ideologije i nemilosrdne globalizacije, koliko zbog unutrašnje hipokrizije i lažne demokratizacije.

Danas ljudi imaju neograničenu slobodu govora, ali zato nemaju dovoljno slobodnih radnih mjesta. Imaju roba koliko god hoće, ali nemaju novaca da te robe kupe i da tako zadovolje svoje osnovne životne potrebe. Imaju političkih stranaka kao vaški na glavi, ali ne odlučuju ni o čemu drugom osim o izboru onih koji će ih u naredne četiri godine vući za nos i soliti im ionako presoljenu pamet.

Zbog svega navedenoga, danas je pravi raj za lopove, pljačkaše, ubice i politikante, a ovozemaljski pakao za siromašne, vrijedne i poštene. U tome raju odlično se snalaze oni koji su završili škole iz varanja i otimačine, a vrlo teško ili gotovo nikako, svi drugi.

Zato je ovo vrijeme, narodski rečeno, dušu dalo za humoriste, satiričare i ine ljude bistroga uma i britkog jezika.

A jedan od takvih je, besumnje, i Sabahudin Hadžialić, rođeni Mostarac a danas novopečeni Sarajlija od Bugojna. Dalekovid čovjek, koji je iz rodnog grada ponio lisku u svijet i od nje izlistao hiljade stranica ispisane pjesmama, pričama, aforizmima, kozerijama, dramama i drugim književnim vrstama. Nešto od toga zapisanog i objavljenog u raznim medijima i mjestima prikupio je i posložio u knjizi nepretencioznog ali začuđujuće životnog naslova: **Abecedna Azbuka**.

Knjiga je primarno posvećena onima koji su na vlasti, a sekundarno inima koji su za njih glasali. Može i obrnuto, premda to nema istu težinu. Kao što ni konj i magarac nisu

jednako teški kada im stave samar pa još dodaju teret. No, o tome na nekom drugom mjestu.

Elem, pisac, aforist i satirik Sabahudin Hadžialić, kao slobodouman pregalac zemlje i roda svog, uhvatio se u koštac sa okoštanim pojavama individualne i društvene hipokrizije te im perom i liskom zadao seriju udaraca u pleksus, a uzgred i poneki direkt u bradu, sve s ciljem i željom da probudi razum kod nerazumnih i osvijesti mase koje su su, poodavno već, utonule u duboku nesvijest. U komu, koju su im darovale lokalne komite, hohštapleri i svakovrsni domaći i uvozni probisvijet.

Sabahudin Hadžialić takve ljudske otpatke i nakaradne tumače povijesne zbilje jako dobro poznaje, jer je prošao svijet od socijalizma do kapitalizma te upoznao njegove dobre strane i loše navike. Usput, radio je sa nosačima vlasti i jasno mu je kao dan, koliko su oni teški i šta su sve u stanju uraditi da bi im na ovom svijetu bilo bolje nego na onom drugom. Iako se tome drugom svijetu više mole nego li ničemu ostalom. Jer ih dlan zbog njega svrbi i neka druga stvar na tijelu - boli. Unatoč svačemu i, usprkos svemu.

Sabijev humoropis Abecedna Azbuka sastavljen je iz tri cjeline koje su idejno i logički povezane u jednu. U pismo onima koji tlače i njihovim mrskim prijateljima – potlačenima. Pismo koje se čita u jednom dahu sve dok ne izdahne i posljednja nada da će sit gladnoga razumjeti, a trula država odumrijeti.

U prvoj cjelini pisac se aforizmom i britkim mislima bori protiv korumpirane vlasti i njenih epigona na tronu. Njihova borba za ljudska prava, slobode i dostojanstvo toliko je slabašna i isprofanisana da ne može pomoći nikome osim njima samima i njihovim bližnjima. Sve izvan tog kruga samo je jad i tuga. Baš kako to autor kaže u aforizmu:

*Prije osamnaest godina bili smo drugovi!  
Danas smo gospoda! Ljudi nigdje nema!*

Druga cjelina ispunjena je zapisima pod naslovom ***Crtice iz nesvijesti*** koje je Hadžialić objavljivao u mostarskom časopisu za kulturu i umjetnost Most. Dok urednik časopisa, književnik Alija Kebo, nije otišao sa ovog svijeta, a Most po drugi put pao u hladnu vodu Neretve. U tim se crticama autor bavi svakodnevnim životnim temama i dilemama, stavljajući u prvi plan moćnu politiku i malog nemoćnog čovjeka. Politika u stvarnosti i jeste u prvom planu, a čovjek je, ako ćemo pravo, negdje u en-tom planu. Kako i priliči društvu koje drži do moćnih i bogatih, a muljem se baca na slabe i siromašne. Crtice koje pisac podvlači ispod naše sumorne stvarnosti, zapravo su ogledalo nas samih. Spremnih na ustupke onima koji vladaju i nedovoljno sposobnih za pomoć onima koji stradaju. Socijalno neosviještenih, materijalno posrnulih. S pogledom na budućnost kroz durbin duga i kredita s visokim kamatama. Upravo onakvih kakvi odgovaraju savremenom kapitalizmu. Društvu u kome se živi od danas do sutra, a radi kako i koliko gazda kaže i naredi.

Lijepo su nas udesili tranzicijom i borbom za manju državu od one koju smo imali. I lijepo će nas predati onima koji tlače. Usuđujem se reći kako ništa bolje od toga nismo ni zaslužili. A i što bi bolje zaslužili oni koji su socijalizam i samoupravljanje trampili za kapitalizam i upravljanje od strane sile koja ima vlast, mast i slast. I kojoj je korbač kapitala u ruci. Dok su naše ruke i prazne i hladne. A usne modre i gladne.

Na istom fonu i u istom tonu su pisane i drame koje je Sabahudin Hadžialić uvrstio u ovu knjigu. U tim dramama, tragika življenja prepliće se i nadopunjuje sa komikom vladanja. Tako nastaju slike sistema u kome caruju anarhija, zbunjenost i beznade. Iako autor te karakteristike pripisuje zemlji u kojoj je rođen i gdje živi, one podjednako vrijede i za sve države u okruženju koje su nastale raspadom bivše SFRJ. A i mnogo šire...

Ako bi se sudilo po tome kako i na koji način autor opisuje socijalizam i bivšu državu na jednoj te neoliberalni kapitalizam i novonastale banana države na drugoj strani,

mogao bi se steći pogrešan dojam kako je on okorjeli „jugonostalgicar“ i ortodoksní ljevičar.

No, takav dojam nema realnu osnovu u Hadžialićevom poimanju svijeta i čovjeka kao jedinke u njemu. I nije nipošto u skladu s njegovim kosmopolitskim, humanističkim i duboko ukorijenjenim socijalnim uvjerenjima o društvu i bitku kao suukusu svega postojećeg. Kad bismo po tome sudili o piscu, onda bismo ga prije mogli nazvati ljudonostalgicarem, jer se uporno i dosljedno bori za ljude i za ono što je u njima esencijalno. A to je, prije i poslije svega, Ljudskost. Pisana velikim početnim slovom. I zapamćena po dobroti i ljubavi prema svemu što ima ovaj svijet i što nam pruža život.

Sabahudin Hadžialić je ovom knjigom, opravdao tu, sebi i drugom zadatu tezu.

Sve drugo su samo proizvoljne hipoteze čiju valjanost moraju dokazati oni o kojima je u knjizi riječ.

**Ivo Mijo Andrić**  
**Književnik**  
**Zagreb, Hrvatska**